

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben,

A Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel,

Szombaton Sz-Mihály-havának 5-dik Napján.

Hazabéli tudósítások.

Nagy-Váradról. Aug. 28-kán — Gróf Forgáts Pál
 ő Nagysága, volt Nagy-Váradi Kanonok Ur
 esmeretesebb a Hazában számtalan örök emlé-
 kezetet érdemlő tselekedeteiről, hogy sem mint ujjabb
 ujjabb ditséretnek nélkül szűkölködnék, nehéz munka
 is volna edgy illy nagy embernek érdemeit gyenge
 pennával úgy le-festeni, a mint azok valójába meg-
 történtek: mit ér pedig az olyan le-rajzolás, a melyly
 a le-rajzoltatott dologbul leg-inkább azokat el-hadja,
 vagy nem eléggé eleven szinekkel adja elől, a melyek
 annak betsit és érdemét foglalják magokban. — Ez az
 Ur már egy esztendővel ez előtt magára vállalta volt
 önként a N. Váradi Ispotályokban fekvő beteg
 katonáknak gyóntatására, és halálra való készítettélekre
 való fő gondviseletét: még ezzel meg-nem elégedett;

Z z z

ha-

hanem hogy az ő emberekhez és a köz jóhoz való szeretetének annál inkább eleget tégyen, és azt mások előtt is annál inkább meg-bizonyítsa, a maga tulajdon házáat is a betegek számára által-engedte, és magának a Várban benn választott szállást, hogy így a maga vállalt Lelki foglalatofságnak annál tökéletesebben eleget tehesen. A minthogy az Olasz, Francia, Horváth, Tóth, Székely, Magyar, Rác és Német katonáknak, mindeniknek a maga tulajdon-nyelvén való gyónatásában, mindenek felett való buzgó szorgalmatofságát mutatta. Végre neki erőtelenedvén egy-néhány napokig tartott fujjos betegsége után ezen hónapnak 24-dikén a más életre el-költözött. 25-dikén a nagy első nagy akadály volt, hogy a temetésének illendő fényessége nem lehetett. Siratják benne sok árva édes Attyokat, sok szegények jól tévőjüket.

Foksánból Aug. 9-dikéről és 13-dikáról iratik: Ha az Oroszok majd elő-indulnak, mi is reménylünk hogy ezen egészségtelen tájéket el-fogjuk hagyni és közelebb a Dunához menni; ha pedig az Oroszok még egy ideig lántzal körül vett táborjokban maradnak, meg-lehet, hogy egy-néhány mértföldnyire visszavonjuk magunkat. Mert a mi bal szárnyunk igen kevesé vágyon fedezve, és Foksánnak tájéka felettébb egészségtelen. A víz felettébb rozsz, az egész környék oly igen el-púfztult, hogy még a leg-szükségesebb dolgoknak sem tehetjük szerit; még a fában is fogyatkozás vagyon. A tövisek között sok holt Törökök és lovak el-temetlen maradtak, mivel nem lehetett őket hamar fel-találni, melly hátunk megett egy óra mesz-fzeségre oly büzt okoz, hogy alig mehet-el valaki ezen. — Az Oroszok 2-dikán visszavonultak *Burláwa*; a klastrommal, a hol leg-több embereink estek el, 3 Oroszok ölettettek-meg, 2 Tisztok és 9 köz-emberek

ejtettek sebbe. *Szuvarov* Generálíst nagyon szeretik mind Tíftjei mind köz emberei. Az ő tekintete tífz-teletes, és fok seb-helyeket mutat az ő teste, mellyeket az el-múlt Török háboruban vett vala. Az ő erőtlensége miatt nem bir többé a karddal, kozák o-ftorral kezében komendérozott tehát, és embereit bátorította. Az ütközetnek folytában mindenkor feregei előtt jár vala. A mi Húfzár Regimentjeink annyira meg-tetfzettenek nékie, hogy nyilván meg-valotta felölök, hogy két Magyar Húfzár-Regementekkel a Nagy Vezérre merne ütni, ha ez tudja mennyi erővel birna is. — 6-dikán *Te Deum* énekeltetett táborunkban, mellyre *Kóburg* Hertzeg nagy vendégséget tartott, a mellynél 36 ágyúk süttettek-el.

11-dikén azok közzül a vitézek közzül, a kik a Fokfáni ütközetben ki-tettek magokért, egynehányan arany és ezüft emlékeztető pénzt vettek jutalmul. Az Aug. 13-dikán költ levél így fejeztetik-bé: éppen most értük, hogy majd léfzen megint dolgunk az ellenféggel, melly híren nagyon örül a mi feregünk.

A közelebb múlt napokban ment Pesten keresz-tül, *Kóburg* Hertzegtől küldtetett kurir. Mit vitt légyen Bétsbe, nem tudhatjuk még. Az emberek kü-lömbféléit futtognak egymásnak fülébe.

Laudon Fő Vezér 29-dikén estve felé az ő *Fehjér* *Templom*i táborából küldött kurir által olly örvende-tes hírek jöttek hozzánk, hogy *Klerfé* és *Valdek* feregei Auguft. 28-dikán dél után a *Suppaneknél* álló Török sereget meg-támadták. 29-dikén még minden erővel folytattatott a hartzolás; és a midön a kurir *Suppanekről* *Fehjér* *Templomra* küldtetnék, a hartz-nak még nem volt vége, de már akkor 1500 Törökök voltak meg-ölve 11 ágyúkat 9 zászlókat és 32 tár-sze-kereket vettek - el a mieink. — Ezen kurir 30-dikán

reggel mégyen vala Temesváron által és 31-dikén estvére 10 órakor Pesten méne kerefztül.

A *Fokfánnál* és a *Bozzai* Paszfszuson a Törökökön nyert győzödelmek Aug. 22-dikén a *Mihálydi* táborban is *Te Deummal* innepeltettek, mellyre az egész hadi nép ki-indult és háromszori futó tüzelléssel adott salvet. Minekelötte ez történt volna, a V. Erdödy Hírszár-Regementje gyalog ki-állá négy szegben, és *Horvath István* Strázsamesternek azokbul az arany pénzekből akasztaték egy a melyjére, mellyeket ő Felfegyrendkivül való vitézségnek meg-jutalmaztatására rendelt. A Regementnek Óberstere *Kosztolányi* Ur saját kézzel ékesítette-fel vele ezen dэрék embert, melly a kalmatofsággal az egész Regement előtt beszédet tartta, mellyben hasonló vitéz tselekedetekre serkenté vala a köz embert, hogy az által ilyen ditsősséget jutalomra érdemessé tégye magát.

A többi fok nyereséges préda között mellyet a Fokfáni ütközetben és utánna vitéz bajnokink el-kapdostak, a meg-verétt Seráfzkirnak fátora is találattott, melly ritkaságáért és betses voltáért a Betsi fegyver-tár-házba küldettetett. Ezen fátor 13 szobákat foglal magában, mellyek palotához illő tsinofsággal vagynak fel-ékesítve.

A Belgrádiak már mind untalan nyughatatlanködnak. 23-dikán dél utánn egynéhány ellenséges fajak jelenének-meg a Száván, a mieink bátran ellenkmentek, mind a két részről keményen de foganat nélkül ágyúztak, míg a szeles esős idő véget vete nek. 24-dikén egy ellenséges csoport a mi szabad se regbéli embereinkre ütött, 2 el-fogott, egyet le-vagdalt a többit pedig meg-szalasztotta. 25-dikén még tartott a fergeteg és azért a Törökök is békével maradtak. 26-dikán 6 órakor estvére megint 9 fajakkal e-
gész.

gész a hadi szigethez, Zimonynak szemközt jöttek a Törökök szüntelen való tüzellel, de a mi könnyű hajóink visszafizá-térítették azokat, mellyre az ágyúzás egész estvéli 8 óráig tartta. Az ellenségnek 2 fájkáji nagyon meg-károfitattak, holott ő 600 lövéseivel legkisebb kárt sem tehetett nekünk. A Belgrádiak az idő alatt 30 ágyú-lövéseket tettek. 27dikén megint keményen ágyúztak a Belgrádiak az ő bástyáikról, melly okbul, nem tudatik. — *Antonjevits* Kapitány abban a vízi ütközetben jeles maga-víseléséért különösen meg ditsértetett.

Gradiskából írják, hogy a *Bányalukai* Törökök fel-szedvén sátorjaikat, visszafizá-tértenek legyen lakó helyeikbe. A Bosznnyákok örülni láttatnak, ha békével hagyják őket. *Zaitzánál* 5000 emberekből álló sereg vagyon, melly néha néha a vég-vidékek felé kémlelőket küld-ki. A Bosznnyákoknak parantsolatjuk érkezett volna a Divántól, hogy tsak óltalmazólag tartsák magokat a vég-vidékeken, és hogy készen tartsák magokat útnak indulni, hogyha Belgrád vagy Zvornik ostrom alá vettetnének. — A *Berbiri* erősségben még maig is foly a munka, a bástyán való halom le-hordatik, a külső árkok ostrom-karókkal vetetnek-körül, és azok megé spanyol forompók helyheztetnek sürüen. A kő-falak nagyobbára helyre állítottak és ezen jobbitás által a másod rendbéli vég-vidéki erősségek közzé lehet számlálni. *Eszterházi* Antal és *Pálffy* János Regementjétől való negyedik Batalljonok, a Hadi Fő Tanátsnak parantsolatja szerint hadi lábra állittatnak, az az 2 kompániákkal meg-szaporittatnak; ugyan az fog talám történni *Gyúlay* és *Károlyi* negyedik Batalljonjaival, mellyek *Brod*ban és *Rátságban* vagynak őrizetül.

A' Likkai vég vidékről. Egynehány hetek előtt 10 katonáink szöktek-el a Török rabságbul, a kiket

a Boborai ütközetben meg-öletteteknek hittek vala. Ezek azt beszélik, hogy a Törökök le-mondván szándékjukról a mi határ-széleinkre ütni, bellyebb menének Bosznyába, és tsak igen tsekély őrizetet hagytak volna hátra váraikban és erősségekben. Illyen formán *Vakupon* tsak 100 emberek vólnának, a kik a várat őrzik. Két katonáinkat haza botsátottak parólára, a kik meg-is érkeztek hazájokban.

Vukássovts Fő Hadnagy Úrnak szabad seregéhez tartozandó Húszár-Svadron Csemernitzáról Rakovitzára a Szluini Regiment vidékére ment.

Erdélyből. A Vörös Toronyi Pafzszusról előrevett tudósításban jelentetik, hogy a Toskána Húszárrok' Fő Strázsamestere *Vilhorfszky* Gróf Úr Aug. 22-dikén egy komandóval, melly 3 Divizio Gyalogokból, 1 és fél svadron Lovasokból, 100 Árnótokból és egy-néhány vadászokból álla, *Árgyis* felé útnak indult, az ezen a környéken táborozo ellenségnek széllyel-vertése végett. *Csepárban* mintegy 1500 Törökökre akadott, a kikkől le-vágott 100-at, némelleyeket el-fogott, és a többieket széllyel verte, mellyre a Fő Strázsamester Ur megint visszazért az ő katonáival *Kinenyre*.

Frantz országnak ügye.

A Nemzetnek Választottai, a kik a le-tsendesedett belső háboru után, az országot uj törvényeknek szabásával boldogítják, mellyek a Királynak hatalmát, és a Nemességnek szabadságát meghatározzák, és a járom alatt nyögő népnek jufsát visszazadják, Aug. 5-dikén következő törvényt szabtak és mindnyájoknak tudtára adtak: A Nemzeti Gyűlekezet gondolóra vevén, *a*) hogy egy szabad birodalomban mind a saját jószágnak, mind pedig a személyeknek szabadoknak kell lenniük, *b*) hogy egy országnak hatalma tsak min-

minden részeknek tökéletes egyesüléséből, a szabadságban és köteletségben való egyenlőségből származna, és c) hogy a tartományoknak és városoknak privilegiált tagjai és deputátusai azoknak nevében, a kiktől küldettek, versent le-mondanak minden különös szabadságokról és elfőfégekről, következő pontomokat végez.

1.) Az örökös jobbágyfág, a robota, minden egyéb szolgálatok, akármelly nevek legyen azoknak, minden pénzbéli adózások, mellyek ezen szolgálatok-alól való fel szabadításért tétettek, örökre meg-szűnnek minden pótolás nélkül.

2. Minden erőltető justól [*banalité*] minden külömbfég nélkül, valamint minden urafágijustól, akármelly neve legyen, szabad legyen a jobbágyinak, közös meg-egyezés alatt meg-határozott árron, fel-váltani magát.

3. A galamb házoknak jufjai el-töröltetnek.

4. Hafonloképpen meg-szűnik a mindeneket kirekesztő vadászat- és alászat jufja, és minden birtokosnak szabad azokban a folyó vizekben és patakokban, mellyek földjei mellett folynak-el, halászni és halásztatni, valamint hogy minden vadat az ő örökös jószágán meg-ölni vagy meg-öletni. (*a többit máskor.*)

A Hadi Fő Tanátstól költ tudósítás.

A Fő Vezér *Laudon* Báró jelenti, hogy Aug. 28-dikán estvéli 8-adfél órakor azt a hirt hozták hozzája a *Töplitzi* hegyről, hogy 28-dikán nap' virradtakor az egész *Török* sereg, melly az előtte való éjtzakán *Töplitz* és *Csapla* között maradott volt *Lásznárig* elébb-indult legyen és a kültson fellyül való hegyet el-foglalta volna. Kevés idő múlva közzel 2000 emberek, nagyobb részént *Spáhik* a mi sántzainkhoz közelítettek, és az ágyúkat le-hozván a hegyről, ágyúzo sántzoknak készítéséhez fogtak, melly okbul s

Hadi Szerek Vezére Klerfő Gróf Ur azt vélte, hogy az egész ellenséges tsoport a hegyekről alá szállani szándékozik; de mivel az egész 1 óráig dél után nem következett, el-tökéllé magában, az közelebb jött 2000 Törökökkel meg-víni, és e végre 5 batalljonokkal 4 szegben, a kiket 2 ütközetekre osztott vala, és 11 Divizio lovasokkal ellenek ment. A mi seregeint leg-ottan el-foglaltak *Lászmaret*, és az ellenséget hátrálni kényszeríték. A Törökök nagy fietséggel és el-féllýedve szaladtak, sehol sem állván többé helyt. — Midőn ezen tudósítást Laudon Fő Vezér el-küldeté, még akkor sem az ellenségnek veszteségét, sem a mienket nem tudhatták bizonyosan 5 ágyúk, 30 társzekerék hadi eleséggel, dárdákkal 's t. a f. és egynehány ágyúk el-vetettek, és némelly foglyok bé-hozattattak. Még egynehány száz Jantsárokat most is vadászfűák embereink az erdőkben. — Ha szoros útak és magas hegyek nem tették volna bajosza az üldözést, még nagyobb kárt vallott volna az ellenség. — mi veszteségünk mintegy 30 hóltakban és sebesedtekben áll. Ezen történetről bővebb tudósítást ígér Klerfő Gróf Ur.

Teként. Pest Vármegye részéről kinek kinek tudtára adatik, hogy jövő Októbernek 8-dik napján, Ketskeméth Várofsában lévő 10 kortsmák, 2 szaraz malmok, a' négy orszagos Váfarbul bé-jövő haszonvételek a' többet ígérőnek árendába fognak adattatni. Ha kinek tehát az efféle árendáláshoz kedve vagon, az említett napon Ketskeméthen jelenjen-meg, a' hol Tek. Confiliarius Burián Samuel Ur, úgy mint Királyi Commissárius fogja e dolgot kormányozni. — Költ Pesthen Aug. 3dik napján 1789.

P E S T E N N,

Nyomtatott Patzók Ferentz' betűivel.